

DE PALMLANSPUNTSLANG

THE SIDE-STRIPED PALM-PITVIPER

Peter Carati

De regenwouden van Costa Rica met Monteverde zijn een paradijs voor biologen, natuurliefhebbers en natuurfotografen met de kleurrijkste vogels in een ongekende kleurenpracht. Vogels in absurd opvallende bizarre kleurcombinaties, die ondanks dat, onzichtbaar worden tegen de achtergrond van een dampend woud van varens en lianen, vaak gehuld in mist en regen. Men hoort ze wel maar men ziet ze vaak alleen als ze op de wieken gaan.

Dit aardsparadijs wordt gedeeld met een aantal van de 147 slangensoorten in Costa Rica, die hier misschien hun verborgen leven leiden na hun reputatieschade in een scheppingsverhaal rondom het verschijnen van de eerste mens. Veel mensen blijken nog een appeltje te schillen hebben met deze diersoorten en jagen deze reptielen door onwetendheid en angst gedreven, de dood in. Zelf zoek ik ze niet echt op, maar kom ze af en toe in het wild tegen als fascinerende wezens in een vaak nog ongeschonden biotoop.

Wil men de regenwouden met hun flora en fauna leren kennen, dan is een goede natuurgids onontbeerlijk. Als streekbewoner kent deze immers de leefgemeenschappen als geen ander en vindt een kolonie vleermuizen tegen een boomtak, die zich zodanig onder elkaar geformeerd heeft dat de tekening van hun aaneengesloten vachten er uitzien als een meters lange tak. Ze zijn duidelijk zichtbaar, doch je ziet ze niet! Het zelfde geldt voor fel gekleurde gifkikkertjes, orchideeën en vlinders. Een reflecterend blauw gekleurde grote morphovlinder valt pas op als deze als een ijsvogel tussen de bomen fladdert. Even hiervoor hing hij, aan het zicht onttrokken,

Peter Carati

The rainforests of Costa Rica with Monteverde are a paradise for biologists, nature lovers and nature photographers, with the most colourful birds in an unknown wealth of colours. Birds in absurdly striking bizarre colour combinations, that, inspite of this feature, become invisible against the background of a damping forest of ferns and liana, often shrouded in mist and rain. People can hear them, but they often only see them when they start flying.

This earthly paradise is being shared with some of the 147 snake species that live in Costa Rica, who might be living their hidden life here after their reputation was damaged by the creation story about the appearance of the first human. Many people still seem to have a bone to pick with these animals and chase these reptiles into their deaths, driven by fear and ignorance. I myself do not really look for them, but every now and then, I encounter them in the wild as fascinating creatures, in an often untouched biotope.

If people want to explore the flora and fauna of the rainforests, then a good nature tour guide is essential. As a local resident, he or she surely knows the living communities like no other and easily finds a colony of bats against a tree branch, that forms such a pattern that their contiguous fur resembles a meters long branch. They are well visible, but still you do not see them! The same is true for the bright coloured poison dart frogs, orchids and butterflyflies. A big reflecting blue coloured morpho butterfly is only noticeable when it flutters through the trees like a kingfisher. Just before, he was hanging from a tree like a dry leaf with closed wings hidden from view.

met gesloten vleugels als een dor blad aan een boom.

Palmlanspuntslang

Vandaag is onze chauffeur even druk in de weer om een afspraak te maken met een gids voor een nachtelijke wandeling door het reservaat. Het miezert een beetje als we bij de 'soda', een eenvoudige eettentje, na het avondeten door de gids opgehaald worden. Regen en mist behoren bij regenwouden, zelfs in het droge seizoen. De gids inspecteert onze schoenen, voorziet ons van goede zaklampen en geeft zijn laatste instructies, zoals 'achter hem aan blijven lopen en geen takken vastpakken'. Achter de soda verdwijnen wij tussen de bomen.

Inmiddels is het aardedonker geworden en worden de paden al snel slechter begaanbaar door plassen en glibberige boomwortels. Af en toe worden we opgeschrikt door een fladderende vogel, die ontwaakt tussen de takken boven onze hoofden. De gids geeft aan dat we moeten wachten en verdwijnt tussen de strui-

Side-striped palm-pitviper

Today our chauffeur is busy with making an appointment with a tour guide for a walk at night through the reserve. It is drizzling a little when we are being picked up after dinner by our tour guide at the 'Soda', a simple restaurant. Rain and mist belong in rainforests, even in the dry season. The guide inspects our shoes, gives us good flashlights and some last instructions, like 'keep walking behind him and don't grab branches'. Behind the Soda we disappear among the trees.

In the meantime, it became pitch black and quickly the paths become less accessible, because of puddles and slippery tree roots. Every now and then, we get a scare from ascending birds, that woke up between the trees above our heads. The guide tells us to wait and disappears between the bushes. When he returns, he shrugs his shoulders and we continue our journey. At the next path, this procedure repeats and then it is on! We carefully follow him in his footsteps through the bushes. In front of

ken. Als hij terugkomt, haalt hij zijn schouders op en vervolgen wij onze tocht. Bij het volgende pad herhaalt zich deze procedure en is het raak! Voorzichtig volgen we hem in zijn voetspoor tussen de struiken. Vóór ons hangt een palmlanspuntslang (*Bothriechis lateralis*) tussen de struiken, die we beurtelings kunnen fotograferen in het licht van de zaklampen om scherp te stellen.

Deze palmlanspuntslang behoort tot de vierentwintig gifslangen die Costa Rica kent. Het is een groefkopadder uit de onderfamilie Crotalinae en een familielid van de adders (familie Viperidae) met de duidelijke kenmerken van de driehoekige kop en de verticale, spleetvormige pupillen in de geelbruine iris. De slang blijft onbeweeglijk liggen, vertrouwend op haar schutkleur. Deze adder is niet echt een actieve jager en wacht overdag rustig af wanneer een prooi van kleine diersoorten binnen haar bereik komt. Van nature is dit geen agressieve slang, maar haar pijnlijke beet kan gevaarlijk zijn voor de mens. De slang is redelijk honkvast en is

us, between the bushes a side-striped palm-pitviper (*Bothriechis lateralis*) is visible, which we can photograph alternately, in the light of the flashlights enabling us to focus.

This side-striped palm-pitviper belongs to the twenty-four venomous snakes that occur in Costa Rica. It is a pit viper from the subfamily Crotalinae and a member of the vipers (family Viperidae) with the clear features of the triangular head and the vertically elliptical pupils in the yellow-brown iris. The snake stays motionless and trusts its cryptic colouration. This viper is not really an active hunter and during the day it waits patiently until a prey of a small animal species comes within striking distance. In its nature, it is not an aggressive snake, but its painful bite can be dangerous for humans. The snake is pretty sedentary and because of that they can often be found in the same place again. This contributes to the reputation of the guide as it enables him to find them again. The snake from the first home base was visiting a neighbour apparently. Walking between the bushes clearly is not without risks. The pit viper is equipped with a very sensitive temperature sense organ in a horizontal pit between the eyes and nostrils. Because of its ability to detect very small changes in temperature, a bite from this snake is also very accurate in the dark. The collapsible fangs and venom glands do the rest of the work. Carefully we shuffled

daardoor vaak op dezelfde plaats terug te vinden. Dit gemak dient de reputatie van de gids om ze terug te vinden. De slang van het eerste honk was kennelijk even buurten. Tussen struiken rondlopen is dus niet geheel zonder risico's. De groefkopadder is uitgerust met een zeer temperatuurgevoelig zintuig in een horizontale groef tussen de ogen en de neusgaten. Door het vermogen om zeer kleine temperatuurverschillen waar te nemen, is een beet van deze slang ook in de duisternis trefzeker. De inklapbare giftanden en de gifklieren doen het overige werk. Voorzichtig schuifelen we terug naar het pad, nog steeds met ontzag voor dit gifgroene beestje.

Schorpioen en vogelspin

Om in de stemming te blijven, zoekt de gids nu met een blacklight naar schorpioenen. Tussen onze schoenen vinden we er een in het ultraviolette licht; een paars oplichtend beestje met een dreigende, rechtopstaande angel. In het licht van een zaklamp lijkt het een dor blad. Overtuigd door deze succesvolle actie zetten we de tocht voort langs de vele kleine holletjes aan de rand van het pad. De gids kent ze en

back to the path, still with a lot of respect for this fluorescent green animal.

Scorpion and tarantula

To stay in the mood, the guide now searches for scorpions with a blacklight. Between our shoes we find one in the ultraviolet light; a purple glowing animal with a threatening uplifted sting. In the light of the flashlight, it looks like a dry leaf. Convinced by this successful action we continue the journey along the many small holes at the edge of the path. The guide knows them and knows to find one as the home to the Costa Rican redleg tarantula (*Megaphobema mesomelas*). Here it also seems a challenge to get a picture in the dark while keeping distance, before the giant spider retreats back into its accommodation. On the way back, we go towards the sound of another group of people, who found some pale-throated sloths in the treetops. The successful journey was finished with a huge stick insect.

Armadillo

We drive back to our lodge. In the headlights of the car, we see a nine-banded armadillo (*Dasy-*

weet er een als woning te vinden van de Costa Ricaanse roodpootvogelspin (*Megaphobema mesomelas*). Ook hier blijkt het een opgave om op afstand in het donker een plaatje te schieten voordat de reuzenspin zich terugtrekt in zijn onderkomen. Op de terugweg gaan we op het geluid af van een andere groep mensen, die een paar drieteenluiards in de boomkruinen hebben gespot. De geslaagde tocht werd afgesloten met een reusachtige wandelende tak.

Gordeldier

We rijden weer terug naar onze lodge. In de koplampen van de auto zien we een negenbandgordeldier (*Dasyus novemcinctus*) de weg oversteken. Ons enthousiasme laait weer op door de waarneming van dit schuwe nachtdier en ik spring met de camera de berm in. De chauffeur roept me terug. Oh ja, dat was waar ook... gevaar voor slangen! De armadillo scharrelt snuivend als een egel verder tussen de vegetatie op zoek naar termieten en insecten.

Het was een leerzame excursie die spoedig zijn vruchten af zou gaan werpen. De volgende

pus novemcinctus) crossing the road. Our enthusiasm is rekindled by the sight of this skittish nocturnal animal and I hurry to the side of the road with my camera. The chauffeur calls me and says to come back. Oh yeah, that is right... danger of snakes! The armadillo scurries sniffing around like a hedgehog between the vegetation in the search for termites and insects.

It was an educational excursion that would quickly become rewarding. The next day we found a pit viper at one meter height between the bushes and while making pictures of turkey vultures (*Cathartes aura*) sitting on fence poles at the side of the road, their presence was explained by a roadkill armadillo. Turkey vultures are scavengers, and they can smell cadavers from a large distance. For many animals, roadkill is an indication that they exist in fairly large numbers, even though they are not spotted in the wild that often.

Many of us breed snakes without ever seeing one in the wild. However, for those who learn about the biotope, the way they live and

dag vonden we zelf ook een groefkopadder op een meter hoogte in de struiken en bij het maken van foto's van drie roodkopgieren (*Cathartes aura*) op afrasteringspaaltjes langs de weg, bleek hun aanwezigheid verklaard door een aangereden gordeldier. Roodkopgieren zijn aaseters en ruiken de kadavers al op grote afstand. Verkeersslachtoffers zijn voor veel diersoorten een indicatie dat ze toch in redelijke aantallen voorkomen, ondanks dat ze zelden in het wild worden gespot.

Velen onder ons kweken slangen zonder er ooit een in de vrije natuur gezien te hebben. Echter, voor wie zich verdiept in de biotoop, de leefwijze en de plaats in de voedselketen zal dit spoedig veranderen en een extra dimensie toevoegen aan een fascinerende hobby. Fotografie blijkt een mooie aanvulling voor het determineren en vaker ziet men details op een beeldscherm die men in het open veld gemist heeft. Herkent men een biotoop van eerdere waarnemingen, dan kan men voorspellen wat men zou kunnen aantreffen.

the place they hold in the food chain this will quickly change and give an extra dimension to a fascinating hobby. Photography seems a beautiful addition to the determination and often you see more details on a screen that you would miss in the open field. If you recognize a biotope from previous sightings, you could predict what could be encountered.

Translation into English: Soleya Witte.